

Forsetafríggj, barna- morð og landminur

Oddagrein

Í gjár klokkan 14⁰⁰ kundu allir heimsins borgarar setast framman sjónvarpsskíggjan – á skránni var vitnisfrágreiðingin hjá Bill Clinton í málinum um, hvørt hann hevur logið fyrri rættinum um samband hansara við praktikantin í Hvítu Húsunum, Monicu Lewinsky.

Móttstøðumenn Clintons í kongressini hava gjørt av, at vitnisfrágreiðingin - sum varð tikin upp á sjónband, júst fyrri at hon ikki skuldi vera almenn - skuldi almannakunngerast.

Tað er fantastiskt - og tað er ófatuligt og púra burtur við, at heimspressan skal hava so stóran áhuga í, um Bill Clinton skal hava fríggjað úttanum, um hann hevur verið konuni trúgvur - ella um hann hevur logið fyrri konuni og fyrri amerikonsku tjóðini annars um seksuella tørv sín.

Havandi í huga allar teir ræðuleikar, sum fara fram í heiminum - og í amerikanska samfelagnum, so kunnu vit ikki siga annað, enn at talan er um eitt sjúkt samfelag, sum fullkomiliga er farið av leið, tá seksuella viðurskiftini hjá forsetanum verða tikin fram um, eitt nú, at amerikonsk børn skjóta og drepa hvønn annan. Hvi gera amerikanska pressan og heimspressan annars ikki meira burtur úr hesum? Hvi verða ikki settir spurningar við, hvussu tað ber til, at smádreingir í Amerika kunnu koma alvápaðir í skúla - skjóta og drepa frá hond?

Hetta verður bara tagt burtur millum frillurnar hjá Bill Clinton og aðrar «gødur», ið skapa meiri pengar - sum geva stóru fjølmiðlunum enn fleiri pengar í kassan.

Óhugnalig var eisini «avleidningsmanóran» hjá Clinton herfyri, tá hann - kanska bara fyrri at beina pressuna burtur frá Lewinsky-málinum - slepti nøkrum bumbum í Afghanistan og í Somalia.

Um hetta málið kundi fingið amerikanska forsetan at ríðla í stólinum, so kundu vit skilt tað. Men at persónligi seksuelli tørvur hansara skal gera tað, tað er óskiljandi.

Nú um dagarnar frættist, at 40 lond hava skrivað undir altjóða sáttmálanum um bann móti nýtslu av landminum. Men tríggar týðandi tjóðir vóru ikki teirra millum. Tær vóru Russland, Kina og USA!

» - Tað er framvegis neyðugt við landminum á markinum millum Suður- og Norðurkorea, er báðskaðurin úr Hvítu Húsunum....«

Vorðið sum samfelag! Latið børnini skjóta hvønn annan í skúlanum. Latið meinaleys fólk í tilafturskúnum londum doyggja av landminum. Men fríggar Bill Clinton úttanum, so má hann frá.

Moralur er góður. Dupultmoralur eru tvífalt so góður... **Sosialurin**

Viðmerkingar:

14. september 1998

Í ár høvdu vit eina sjáldsama góða orsök til at halda dagin fyrri fólkaatkvøðuna í 1946.

Hetta árið

Tann 30. apríl í ár hendi nevnliga tað, at Føroya fólk vrakaði ta skipan, sum tapararnir av fólkaatkvøðuni við danskari uppbygging smoygdu niður yvir okkum í 1948.

Orsøkin til at Føroya fólk tók hesa avgerð var tann, at tað gjordist okkum greitt, at henda skipanin ikki tryggjar vælferð okkara. Tá á stóð, og vit høvdu brúk fyrri hjálpi í kreppuni, tá vórðu vit ikki hjálpt, men sparkaði av teimum, sum vit frá 1948 høvdu sett alt ov nógv álit á.

Nú tóku vit avleiðingarnar av hesum og vendu aftur til tað, sum Jóannes bóndi í seinastu boðum sínum ráddi okkum til at gera, og tað er at taka fullveldi.

Eitt av heimsins ríkastu londum Men hava vit ráð til tað?

Veruleikin er tann, at vit eru eitt av teimum samfeløgum í heiminum, sum búskaparliga hevur best ráð til at tryggja vælferð fólksins.

Lita vit at okkara útflutningi, so siggja vit, at Føroyar eru tað av heimsins londum, sum hevur tann størsta útflutning av fiski í mun til fólkatálið. Mong eru tey, ið eru til reiðar at gjalda okkum nógv fyrri at sleppa at eta okkara fisk.

Markmið okkara

Skulu vit vera okkum skilgott at í búskadapolitikkinum, so skulu vit royna at fáa fatur í fiskinum við nýtslu av so lítlum innflutningi sum møguligt og selja hann har bestir prisur fæst. Størri verður tað avlop, sum vit hava eftir til at flyta inn tað ið okkum tørvar.

Eins væl og vit skulu ansa eftir ikki at flyta ov nógv inn fyrri at fáa fiskin til høldar, so skulu vit eisini ansa eftir ikki at nýta ov nógv arbeiðsmegi í fiskivinnuni. Arbeiðsmegin er virðismikil, tí hon kann nýtast til at framleiða aðrar góðar, sum kunnu flytast út, ella framleiða slíkt, sum tað ikki loysir seg hjá okkum at flyta inn.

Umráðandi at húsat

Sjálvandi skulu vit flyta inn vørur og tænastur. Men í nøkrum førum ber hetta ikki til, og vit mugu nýta okkara egnu arbeiðsmegi til at framleiða hesar góðar. Tak t.d. tann góða sum tað er at fáa gjørt hárið. Tað ber ikki til hjá okkum at fara av landinum at fáa hesa tænastuveiting, og tí nýta vit ein part av tóku arbeiðsmegi okkara til hetta.

Men aðrar góðar ber ikki til at framleiða heima hjá okkum sjálvum. Fyri mong av okkum er tað neyðugt at hava bil, og bilar skulu framleiðast í so stórum nøgdum, at tað als ikki kemur upp á tal hjá okkum at vera sjálvbjargin við hesum góða.

Allir teir góðar, sum mugu flytast inn, eta burtur av okkara nettoinntøku av fiskivinnuni. Men er hugur okkara til slíkan innflutning stóri enn fiskivinnan kann megna at bera, so neyðast vit annaðhvørt at vaksa um okkara útflutning av øðrum enn fiski, ella sjálvi fara undir at framleiða slíkar góðar.

Rágummisskógvar

Undir heimsbardaganum gekk t.d. ikki so gott at fáa innflutning í lag. Eitt nú fingust eingir skógvar. Føll nýttu so húðaskógvar ella rotuskógvar. Men tað var ov lítið av neytahúðum og rotuskinnum. So kom fram ein nýggjur góði. Hann var rágummiskógvar. Teir týsku kavbátarnir søktu farma-skip, sum sigldu rágummiballurnar upp, og tær røku eisini inn á strendur okkara. Alla aðra staðni var rágummi ónýtt til tað skógvar, tí teir blóttaðu tað gjørdist heitt og skorpnaðu tá tað var kalt, men í Føroyum var veðrið so lagaligt, at vit í hesum rágummi høvdu eitt frálíkt tilfeingi til skógvaframleiðslu. Hópur at monnum víða hvar í Føroyum setti seg at gera rágummiskógvar, og væl kundu teir nýtast. A henda hátt kundu teir føroyingar við

at nýta rekagummi og tóku arbeiðsmegin framleiða ein góða, sum annars ikki fekst.

Vaksandi útflutningur av øðrum

Her var orsøkin til at vit noyddust at framleiða okkara egnu skógvar tann, at kríggj gjørdi at vit ongur fingur uttanfrá. Men hvat um orsøkin til at vit ikki fáa góðar úr útflutningum er tann, at vit ikki hava nógv nógv útflutningsavlop til at gjalda fyrri teir?

Tá er sjáldan neyðugt í nútíðarsamfeløgum at fara undir heimaframleiðslu. Al-oftast vísir tað seg, at tað eru nøkur fólk, sum siggja møguleikar til at vaksa um útflutningin av onkrum góðum, sum geva so stóra inntøku, at tað ber til at keypa nógv í útflutningum.

Men vit flyta bert fisk út. Ber yvirhøvur til hjá okkum at vaksa um útflutningin tá tað eru mark fyrri hvussu nógv fiskiveiðan kann økja?

Íslenska leiðin

Sjálvandi er tað tað. Tak t.d. ein møguleiki, sum liggur í endaligu uppgerð okkara við Danmark um vit velja at ganga ta íslensku leiðina.

Íslendingar finga eina skipan, sum gekk út uppá, at tann kapitaliseraða statsveitingin til Íslands fór í ein grunn, sum skuldi nýtast til at stuðla íslendskari gransking og íslensku lesandi.

Verður okkara statsveiting kapitaliserað, fáa vit somuleiðis ein grunn, sum kann nýtast til gransking og útbúgving. Verður hann lagdur á okkara Fróðskaparsetur, so skulu vit nýta hann á slíkan hátt, at hann ger sum mest gagn fyrri samfelag okkara. Eru vit so í tí stóðu, at okkara útflutningur er ov lítil, so kann hesin grunnurin nýtast til at vaksa um útflutningin. Í so máta eru nógvir møguleikar, og kann eitt dømi takast fram.

Gransking av ritbúnaði

Arbeiðið við at gera ritbúnað er tað skjótast vaksandi menningaraki í heimsbúskapinum. Eftirspurningurin eftir ritbúnaði veksur stóðugt, og einki mark hómast fyrri, nær ið hesin eftir-

Zakarias Wang

spurningur fer at minka. Tað liggur væl fyrri hjá okkum at framleiða ritbúnað, tí hann kann flytast bfliga við somu ferð sum ljósið.

Tað vísir seg, at ritbúnaður mest sum altíð verður framleiddur har vit hava eitt granskingarumhvørvi, sum t. d. ein lærdan háskúla. Høvdur okkara fróðskaparsetur nógv mikið av tøkum fæi, so ber til hjá tí at keypa dugnaligar lærarar úr útflutningum fyrri at læra upp gløgga ungdom okkara í hesi lærugrein. Eftir fáum árum høvdu hesi ungu fólk havt eina útbúgving, sum hevði gjørt tey fýr fyrri at arbeiða alla staðni í heiminum í tí best lønta yrki sum yvirhøvur er til. Men tað sum loysir seg allarbest er at seta á stovn egið virki innan hesa vinnu. Eins og vit hava sætt í European Business Games, so duga føroyingar betri enn nakar annar at seta egið virki á stovn, og hava tey fyrst fingið tann neyðuga kunneleikan innan eitt slíkt vakstrar-yrki, kunnu vit eftir stuttari tíð fáa ein útflutning av ritbúnaði, sum kann geva eitt fitt uppskyoyti til tær inntøkur, sum fiskimenn okkara fáa til landið.

Ljós framtíð í fullveldinum

Hetta dømið er ikki ósannlíkt, og onnur kunnu væl hugsa. Tað er tí einki at ivast í, at vit við tí dugna-skapi, sum í fólk okkara býr, kunnu fáa allar neyðugu inntøkurarnar til at tryggja vælferð okkara.

Tað er hetta verk, sum vit nú eru farin undir, og Føroya fólk fegnast um, at tey, ið stýra og ráða, stevna beina leið fram móti fullveldi okkara.

Zakarias Wang

Navn undir lesarabrøvnum

Herfyri gjørdi vit á Sosialinum av, at vit ikki longur taka upp dulnevnd lesarabrøv. Øll lesarabrøv, sjónarmið, viðmerkingar o. l. skulu hava fult navn undir, skulu tey verða tikin við í blaðið. Umframt navn krevur blaðleiðslan eisini at vita bústað og telefonnummar, fyrri at tilfarir skal verða tikið við í blaðið.

Fólk, ið skriva til okkara, eru vælkomin at lata okkum tilfarið á teldudiskli - og taka vit ímóti øllum vanligum formatum. Eisini ber til at senda tilfar sum e-post, og er adressa okkara: post@sosialurin.fo. Fax okkara er annars 314720.

blaðstjórin